

MİLLİ SAVUNMA BAKANLIĞI BÜTÇESİ

24 Şubat 1968

Türkiye'nin Milli Savunma Politikası ve sorunları denince akla ilk gelen NATO ittifakı ve bu ittifak içinde Türkiye'nin yeri konusudur. Ardından da ikili anlaşmalar ve Amerikan üsleri konusu gelmektedir. 1952'de NATO'ya girdiğimizden beri NATO ve Amerika, ulusal savunma politikamızı kuvvetle etkilemiştir. 1969 yılından sonra üyeler bu ittifaktan çıkma hakkını elde edeceklerinden, NATO günün konusu haline gelmiştir. Onun için konuşmamı bu konu üzerinde yoğunlaştıracam.

Bilindiği gibi TİP, 1969'dan sonra Türkiye'nin NATO'dan çıkması gerektiği görüşündedir. Bunun gerekçesini şu noktalarda özetleyebilirim:

1. NATO'ya girmek Türkiye'nin savunma gücünü artırmamış, zayıflatmıştır.
2. NATO bizi iddia edildiği gibi olası saldırılara karşı korumamakta, tersine tehlikeli bir duruma sokmaktadır.
3. NATO, Amerika'nın Sovyetlerle olası bir nükleer üçüncü dünya savaşını göz önünde tutarak dünya çapında planladığı stratejinin bir parçasıdır. Türkiye'nin ulusal çıkarı ise böyle bir savaşın dışında kalmakta.

Şimdi bu üç noktayı biraz daha ayrıntılarıyla ele almak isterim. İkili anlaşmalar, Amerikan üsleri konusunda olduğu gibi, NATO konusunda da bu ittifaka karşı ilk tavır alan TİP oldu. Bu yüzden bize çok sert çıkışlar, saldırılar yapıldı, hâlâ da yapılıyor. Ama nasıl ikili anlaşmalar ve Amerikan üsleri konusunda yavaş yavaş diğer partiler ve parti dışı çevreler tavır almak zorunluluğunu duydularsa, hatta nihayet iktidar partisi ve Hükümeti bu konuları yeniden gözden geçirmek ve hiç değilse düzeltmek yoluna gitmek zorunda kaldıysa, NATO'nun da sakıncaları su üstüne çıkıp görülmeye başlandı. 'NATO'da kalalım, ama sakıncaları giderilsin, ilişkiler yeniden düzenlensin' denilmeye başlandı. İzmir'deki NATO Karargâhının Türkiye'den çıkarılması, hiç değilse Türk Silahlı Kuvvetlerinin bu komutanlık emrinden alınması, savaş halinde dahi olsa NATO Komutanlığına Türk Silahlı Kuvvetlerinin bağlanmış olmasının Anayasaya aykırı olduğu artık TİP dışındaki çevrelerce de açıkça ortaya sürülmeye başlandı. Bu gelişmeler, TİP'in olumlu bir muhalefet yaptığı için, ülke kamuoyunu ve siyasi yaşamı etkilediğinin yadsınamaz kanıtlarıdır.

Türkiye'nin NATO'ya girdikten sonra nasıl askeri yönden Amerika'ya bağlı duruma geldiği, silahlı kuvvetlerinin ulusal çıkarlar açısından inisiyatifinin zayıfladığı, bütabya kuralları, ordu organizasyonu bakımından nasıl Amerikan örneğinin alındığı ve bunun bizim ulusal stratejimiz ve ulusal silahlı kuvvetler ihtiyacımız bakımından zararlı sonuçlar doğurduğu gerek geçen yıl Senato ve Millet Meclisi görüşmelerinde, gerekse bu yıl Karma Komisyon çalışmalarında, basında çıkan yazı ve incelemelerde uzun uzun ortaya çıkarılmış bulunuyor. Bu nedenle de zaman sınırlanmış olduğu için, bu konu üzerinde ayrıntılarıyla duramayacağım.

Yalnız şunu belirtmek isterim ki, Karma Bütçe Komisyonu raporunda yer alan iki ifade durumun ciddiyetini resmen ortaya koymaktadır. Raporun bir yerinde Türk Silahlı Kuvvetlerinin NATO standartlarına veya kabul edilebilir askeri standarda erişmemiş olduğu belirtiliyor. Yani bunca NATO, Amerikan yardımı edebiyatı, bizi güçlendiriyor iddiaları ve sonra, 18 yıl sonra resmi raporda ordumuzun ne yazık ki henüz asgari kabul edilebilir standarda erişmemiş olduğunun ifade edilmesi.

Sonra bir de savaş stokları hakkında bir ifade var. 1965 yılında Milli Güvenlik Kurulunun savaş stokları yapılması için 200 küsur milyon lira ödenek konmasına karar verdiği, fakat kaynak yokluğundan bu ödeneğin konulmadığı, bu yılki, yani 1968 bütçesinde de yer almadığı belirtiliyor. Dikkatinizi çekmek isterim, karar ancak iki yıl önce 1965 yılında alınmış ve alınan karar uygulanmamış. Uzun uzun açıklamaya gerek yok ki, savaş stokları olmayan veya yetersiz olan bir ordu, kuvvetlerini istediği zaman, istediği yerde, istediği ölçüde kullanmak olanağına sahip olamaz. Bir de hâlâ 1947 Anlaşmasının 4. maddesi var ki, bu maddeye 1964'te Johnson mektubunda da atıf yapıldığı gibi, bize verilen silahları, Amerika'nın izni olmadan kullanmak yetkisine sahip değiliz. Son Kıbrıs krizinde kullandık deniliyor. Kullandık, Amerika ses çıkarmadığı için. Elimde hukuki belgesi var. Buna dayanarak da, eğer biz söz dinlemeyecek olursak, bize sözünü dinletecek güce de sahiptir. Diğer NATO üyesi devletlerinde dahi böyle bir madde, böyle bir hüküm yoktur. Bu bakımdan Silahlı Kuvvetlerimizin elindeki araçları serbestçe, gerektiği gibi kullanmak yetkisini sınırlayan, engelleyen bu hüküm kesin olarak diğer ikili anlaşmalarla beraber ortadan kaldırılmalıdır.

Son yıllarda bu durumdan kurtulmak çabalarına girişilmiş olduğu görülüyor. Geçen yıl Milli Savunma bütçesinin Millet Meclisinde görüşülmesi sırasında Sayın Savunma Bakanı, "Türkiye'nin kısa zamanda her alanda olduğu gibi, savaş sanayii alanında da büyük ölçüde kendine yeter bir hale gelmesi zorunludur", demişlerdi. Bu fikirlerine katılırız, iki yıldır savaş sanayiimizi geliştirmek için bütçeye ödenek konmasını da memnunlukla karşılarız. Ne var ki bu miktarlar tamir, ağır bakım, yedek parça atölyelerinin kurulup geliştirilmesi için yeterli olmadığı gibi, gerçek anlamda savaş sanayiimizin geliştirilmesi için genel sanayileşme politikamızın değiştirilmesi gerekir. Bütçe Komisyonu raporunda şöyle deniliyor: "Kaynaklarımızın ulusal güvenlikle ekonomik kalkınma arasında dengeli bir şekilde bölüşümünü öngören bir ilkenin olmayışı, Milli Savunma planlarını geniş ölçüde sınırlamakta veya olanaklara uygun bir plan hazırlanmasına engel olmaktadır."

Kuşkusuz böyle bir denge zorunludur, ama genel kalkınmanın niteliği üzerinde de durmak gerekir. Kalkınma her şeyden önce sanayileşme demektir. Genellikle sanayileşme, özellikle savaş sanayiinin gelişip güçlenmesi ise ağır sanayiinin kurulmasına bağlıdır. Montaj ve ambalaj sanayii, özel sektörün tatlı kâr gördüğü hafif tüketim sanayii kurmakla ne ülke sanayileşip kalkınabilir, ne de Milli Savunma sanayiimiz Türkiye'yi büyük ölçüde kendine yeter duruma getirebilecek düzeye ulaşır.

Sonra genel bir çelişki var. NATO'nun stratejisi başka, bizim yurt savunması için muhtaç olduğumuz strateji başkadır. Amerika'nın stratejisi ve Silahlı Kuvvetleri, deniz aşırı hedeflere yönelmiştir; çünkü Amerika, kendi sınırları dışında, dünyanın dört köşesinde çıkarları, etki alanları olan bir ülkedir. Bizim ise böyle dünyanın

dört köşesinde deniz aşırı çıkarlarımız, etki alanlarımız yoktur. Yani Amerika kısacası emperyalist bir ülkedir, biz ise emperyalist bir ülke olmadığımız gibi tersine emperyalizmin baskısından kurtulmak çabası içinde olan bir ülkeyiz. Bunun için bizim ordumuz ancak yurt savunması görececek bir ordu olabilir ve hedefleri bu kadar birbirinden ayrı olan Silahlı Kuvvetlerin de elbette ki stratejisi ve yapısı ve donatımı birbirinden tümüyle ayrı olması gerekir.

Şimdi, Türkiye NATO'nun içinde kaldıkça acaba Milli Savunma Bakanının ileri sürdüğü gibi, kısa zamanda büyük ölçüde kendine yeter bir hale gelebilir mi? Gelemez. Çünkü Türkiye'nin kaynakları hem Silahlı Kuvvetlerini NATO'nun stratejisine ve isteklerine göre ayarlayabilecek, o düzeye getirebilecek, hem de kendi ulusal ihtiyaçları bakımından ayrıca bir strateji ve ordu meydana getirebilecek güçte değildir. Somut bir örnek alalım: NATO örgütlenmesi bize, yani Deniz Kuvvetlerimize Karadeniz bölgesini, Yunanistan'a ise Ege bölgesini vermiş. Oysa, Türkiye kendi savunması bakımından Karadeniz kadar Ege ile de ilgilidir, hatta Akdeniz'e bakan Güney kıyılarımızın bölgesiyle de ilgilidir. Şimdi, NATO örgütü kendi planları bakımından elbette ister ki Türkiye, Deniz Kuvvetlerini geliştirmeye ayıracağı bütün kaynaklarını, hiç değilse büyük kısmını Karadeniz bölgesine ayırsın. Yunanistan da Ege bölgesine ayırsın. Çünkü bir iş bölümü koymuşlar. Oysa Türkiye kendi savunması bakımından bu kaynakları bütün kıyılarını koruyacak şekilde kullanmayı tercih eder, tercih etmelidir. Türkiye'nin kaynakları, olanakları sınırsız değildir ki her iki gereği de yerine getirebilsin.

Bu durum bütün Silahlı Kuvvetlerimiz için geçerlidir. Türkiye, sınırları, kaynakları ve olanaklarıyla hem NATO stratejisine uygun bir Silahlı Kuvvetler topluluğu, hem de kendi savunması bakımından ulusal stratejiye uygun, kendine yeter bir kuvvetler topluluğu meydana getiremez. Dış yardımlara bel bağlanamayacağını ise deneyimler göstermiştir. Türkiye bir tercih yapma durumundadır ve tercihi elbette ki kendi ulusal savunma siyasetinin, ulusal stratejisinin gereklerini yerine getirmek olmalıdır.

NATO'dan çıkmamız gerektiği görüşümüzün ikinci gerekçesi, NATO'nun bizi, iddia edildiği gibi Kuzeyden gelecek olası bir saldırıya karşı korumadığı, tersine tehlikeli bir duruma soktuğudur. Bu konuya girmeden önce kısaca NATO ittifakı ve NATO ittifakı içinde NATO ile ilgili olarak da Amerika'nın rolü üzerinde durmak isterim. Bir kere üç şeyi birbirinden ayırmak gerekir. Hukuki bir belge olarak NATO ne getiriyor, ne gibi güvence veriyor? Fiili bir askeri örgüt olarak NATO nedir ve sonra NATO'dan ayrı, bağımsız, egemen bir devlet olarak Amerika kendi ulusal savunmasını nasıl planlıyor, hangi stratejiye dayandırıyor?

Bir kere açıkça bellidir ki, NATO Anlaşması hukuki bir belge olarak, hiçbir zorunlu otomatik yardım ve koruma sağlamamaktadır. Maddeyi, yanımda getirmemişim, tamamen okuyamayacağım, fakat çok yinelediğim için hemen hemen kelime kelime aklımdadır, şöyledir: "Üyelerden birine bir saldırı olduğu takdirde, diğer üyeler bunu kendisine yapılmış bir saldırı kabul edecek ve silahlı müdahale de dahil olmak üzere gerekli önlemleri ayrı ayrı veya birlikte alacaktır."

Görülüyor ki, burada, bir saldırı gerçekleşmesi durumunda zorunlu ve otomatik olarak askeri yardım öngörülmüş değildir. Bu durumda bir saldırıya uğradığımız

zaman diğer üyelerin gerekli gördükleri yardım, ilaç ve seyyar hastane göndermek de olur, ekonomik abluka koymak da olur veya nükleer karşılık da olabilir. Askeri yardım, emredici bir hüküm değildir NATO Anlaşmasında. Kaldı ki hiçbir yardım da gelmeyebilir. Çünkü saldırının tarifi verilmemiştir. Bunun bir deneyimini biz 1964'te geçirdik. Hatırlanacağı gibi, o zaman Johnson gönderdiği mektupta, bize karşı olası bir Sovyet saldırısı karşısında nasıl davranacakları konusunda şu anlama gelen sözler söylüyordu: "Bütün barışçı yollar denenmiş ve tükenmiş değildir. Siz Kıbrıs'a askeri müdahalede bulunur, Sovyetler'de size askeri karşılıkta bulunursa NATO üyeleri size yardım edip etmemeyi düşünür."

Yani bütün barışçı yollar tüketilmiş olmadığı için ve Sovyetler bize Kıbrıs'a askeri çıkartma yaptığımız için askeri müdahalede bulunacağı için, bu Sovyet askeri hareketi Amerika ve NATO'ca bir saldırı kabul edilmeyebilecekti. Son zamanlarda Amerika'nın bu saldırı terimini gittikçe daha kaypak hale getirme eğiliminde olduğuna da işaret etmek isteriz.

Şimdi, NATO ile ilgili askeri literatürde saldırıdan ayrı olarak, "Yerel düşmanca faaliyetler"den söz edilmektedir. Böylece ne zaman meydana gelen bir hareket saldırı kabul edilecektir, ne zaman yerel düşmanca bir hareket kabul edilecektir, bu Amerika'nın yorumuna kalmış bir iş olmaktadır. Bununla beraber NATO daha önceki askeri ittifaklardan apayrı bir nitelik göstererek, yalnızca hukuki bir belge olarak kalmamış, fiili askeri örgüt ve tesisler kurma yoluna gitmiş ve kurmuştur. Bir saldırı durumunda NATO'nun, yani aslında Amerika'nın, üye devletleri, bu arada Türkiye'yi koruyacağı inancı, NATO Anlaşmasının içerdiği bağlayıcı hükümlerden çok, NATO'nun bu fiili örgüt ve tesislerine dayanmıştır. Kısacası hukuki belge olarak NATO ile fiili NATO Örgütü adeta apayrı şeyler olmuştur.

Bir ayrılık hatta çelişki daha var, o da şu: NATO ne kadar kolektif bir güvenlik ve savunma sistemi olarak gösterilmek istenirse istensin, NATO'ya böyle bir nitelik kazandırmak için Amerika, diğer üyelere entegre komutanlık sisteminde, nükleer ve sair planlamalarda yer vermeye ne kadar girişirse girişsin, NATO son tahlilde Amerika demektir. Çünkü nükleer güce yalnız o sahiptir. En zengin ekonomik ve askeri kaynaklar onun elindedir. NATO'ya en büyük katkıda o bulunmaktadır. NATO'daki kumandanlık mevkilerinin dağılımında da Amerika üstün yer almaktadır. Amerika, bağımsız, egemen bir süper devlet olarak, NATO dışında kendi çıkarları açısından, Amerikan ulusal savunma siyasetinin gereği olarak stratejik kararlar alıyor, değişen koşullara göre stratejisini değiştiriyordu ve değiştirmektedir.

Amerika'nın kendi ulusal savunma siyaseti gerekleri açısından aldığı kararlar ve uyguladığı stratejisi ise, aynı zamanda NATO'nun en güçlü ve tek nükleer üyesi olması dolayısıyla, ister istemez NATO'nun karar ve stratejisini etkiliyor, hatta bir zaman sonra, NATO'nun karar ve stratejisi haline geliyordu, özet olarak NATO'nun üyelerini, bu arada bizi, Sovyetlerden gelecek bir saldırıya karşı koruyacağı inancı, NATO Anlaşmasının hükümlerinden çok, NATO'nun fiili örgüt ve tesislerine ve bunların kullanılması konusunda kabul edilen stratejiye dayanıyordu. Bu NATO stratejisiyse, Amerika'nın tek başına aldığı strateji kararlarına dayanıyordu. Çünkü, NATO'nun tüzel kişilik olarak, kendi nükleer gücü yoktu. Bunu, NATO'nun üyesi olarak Amerika sağlayacaktı. Nükleer silahlar dışında da, en büyük askeri teknik

ikmal kaynağı yine Amerika idi.

Şimdi, 1950'den bu yana, Amerika'nın ve ardından da NATO'nun değişen stratejisine kısaca bir göz atalım. Bu konuyu da oldukça ayrıntılı olarak notlarımda işlemiştim. Ama 30 dakika sınırı içinde kalmaya çalıştığım için, burada özetleyeceğim.

Daima denilir ki, 1949'da NATO kurulurken Amerika buna aslında katılmak istememişti. Avrupa devletleri, Amerika'nın katılmasını istedi ve onu adeta zorladı. Bu kısmen doğrudur. Ama hatırlamak gerekir ki, 1949'a kadar Amerika tek nükleer devlet idi. Bu bakımdan, Sovyetler ile kendisi arasındaki denge, yüzde 100 kendisi lehine idi. 1949'dan itibaren ki, Sovyetler de atom ve daha sonra termonükleer silahları geliştirmeye başladılar. O zaman Amerika için ve dolayısıyla NATO için, Amerika'nın dışındaki ülkelerde, özellikle Rusya'nın sınırındaki ülkelerde hava alanları, üsler, depolar ve özellikle ileri hatlarda radar istihbarat tesisleri meydana getirmek ön plana çıktı. Bu bakımdan Amerika'nın bu strateji değişikliği, Sovyetlerin de atom ve nükleer silahları geliştirmesiyle aynı zamanda paralel olarak gelişmiştir.

1957'ye kadar durum bu şekilde devam etti. Amerika, Rusya'yı kendi sınırları içinde tutmak politikasını güdüyor ve Rusya bu sınırların dışına çıkarsa, kitle halinde karşılık veririm diyordu. Strateji buydu ve NATO'nun bizi koruyacağı inancı, az önce de anlattığım gibi hukuki bir garantiye, bir yaptırıma, bir bağlayıcı hükme dayanmıyordu. Ama, Amerika bu kararını gerçekten uygular mı uygulamaz mı, bu Amerika'ya kalmış bir durumdu. Uygulamadığı takdirde, NATO'nun ve tabii bu arada Türkiye'nin Amerika'yı böyle kitle halinde karşılık vermeye zorlayacak elinde ne hukuki bir yaptırım ne de fiili bir olanak vardı.

1957'de, Rusların Sputnikleri atmaları ve sonradan Aya isabetli bir atış yapımlarıyla belli oldu ki, kıtalararası füzeler geliştirilmiştir ve bu füzeler hedefine isabet etmektedir.

Amerika 1955'te, bu kıtalararası füzeleri geliştirme konusunu ele almış, fakat buna iltifat etmemiş, bir tarafa bırakmıştı. 1957'den sonra Amerika da bu yola gitti ve 1960'larda Amerika da kıtalararası ve hedefine isabet ettirebilen füzeleri geliştirdi. Amerika bu konuda başka bir şey daha yaptı: Bu füzeler için yeraltı siloları meydana getirdi. Böylelikle bu nükleer silahlar, saldırı sonucu yok edilmek tehlikesinden kurtuldular. Aynı zamanda Amerika, füze atar ve nükleer enerjiyle işler denizaltıları meydana getirdi. Derhal karşı taraf harekete geçerek, o da kendisinin kıtalararası füzelerini yeraltı silolarına yerleştirdi. O da, füze atar denizaltılarını meydana getirdi. Bu suretle, stratejide bir değişiklik meydana geldi. Bu durumda, artık termonükleer bombalar taşıyan uçak filoları ve bu uçakların üsleneyeceği yerler, hava alanları eski önemini kaybetmişti. Çünkü füzeler, hava stratejisini arka plana itmişti. Zaten, daha hava filoları ön planda iken dahi, her iki taraf da termonükleer silahları geliştirdikçe, bir nükleer savaşın her iki taraf için de, yenilen taraf için de, zafere ulaşan taraf için de ne kadar büyük bir felaket olacağını anlamışlar ve yavaş yavaş, ilk hamlede nükleer bir savaşa gitmemek, daha esnek bir strateji kabul etmek eğiliminde bulunmuşlardı. *(Bu arada konuşma süresi dolan Boran için kendi isteği üzerine 15 dakika daha süre verilmesini Başkan Nurettin Ok oya sundu. AP çoğunluğu bu isteği reddetti. Bunun üzerine 5 dakika daha süre verilmesi oya sunuldu ve*

kabul edildi.) Amerika bunun üzerine 1962’de daha Kennedy zamanında, ‘esnek karşılık’ stratejisini kabul etti, Mc Namara bu öneriyi NATO’ya getirdi, fakat kabul ettiremedi. Fransa buna direniyordu ve Fransa’nın NATO’dan çıkışının bir nedeni, Entegre Komutanlığın gerçekten entegre olmayışı, Amerika’nın egemenliğinde bulunuşu idi. İkinci nedeni de, bu esnek karşılık stratejisi uygulandığı takdirde, Avrupa’nın konvansiyonel bir savaşla, nükleer silahlar tam kullanılmadan önce tamamen harap olacağı düşüncesinde bulunmasıydı.

Bu durumda Amerika için, kendi sınırları dışında olan müttefik ülkeler, iki şey için gerekli veya faydalı hale gelmişti:

1. Radar bağlantı tesisleri için,
2. Kademeli savaş stratejisinde, ilk kademe savaşların, konvansiyonel savaşların yer alacağı bölgeler olarak.

Bu stratejinin ilk kademesinin deneneceği ülkeler arasında Türkiye başta gelmektedir. Çünkü sınırda bir ülkedir. Bu durumda, Türkiye hem bir deneme tahtası olacak, hem de politik ilişkiler ve görüşmeler de yapılacağından, bir pazarlık konusu olacaktı.

Türkiye, kuşkusuz ne deneme tahtası gibi kullanılmayı, ne de pazarlık konusu yapılmayı kabul etmemelidir. Çünkü, bu esnek karşılığın bir tarafı da, dengeli olacaktır. Yani, bir aşama askeri savaş yapılacak, ondan sonra diplomatik görüşmeler, pazarlıklar yapılacak; uzlaşamazsa ikinci kademeye, yine görüşmelerde uzlaşamazsa üçüncü kademeye geçecektir.

İşte bu durum da gösteriyor ki, NATO stratejisi, hele bugünkü haliyle, Türkiye’yi ne hukuken, ne de fiilen Kuzeyden gelecek olası bir saldırıya karşı koruyamamaktadır.

Türkiye denizaşırı hedefleri, çıkarları olmayan bir ülke olduğu için, az gelişmiş veya gelişmekte olan bir ülke olduğu için, ancak ulusal kurtuluş savaşları verebilecek durumdadır. Ve bu ulusal kurtuluş savaşlarını, nereden gelirse gelsin verecektir.

Ulusal kurtuluş savaşlarının ise, yenilmez olduğunu son Vietnam olayları bir kere daha kanıtlamıştır. Tarihte Birinci Kurtuluş Savaşını vermiş olan Türkiye’nin, aynı durumda kalırsa, ikinci bir savaş vereceği ve mutlaka zafere ulaşacağı, elbette ki, kuşku götürmez bir gerçektir.

Bu bakımdan, tekrar edeyim, NATO stratejisi, Amerika’nın bir 3. dünya savaşını göz önünde tutarak, dünya çapında meydana getirdiği bir stratejinin parçasıdır. Bizim böyle bir stratejide yerimiz yoktur. Türkiye’nin çıkarı, üçüncü dünya savaşının dışında kalmaktır. “Jeopolitik durumumuz” deniyor, İkinci Dünya Savaşında jeopolitik durumumuz aynı değil miydi? Hatta, İkinci Dünya Savaşında kıtalararası füzeler bulunmadığı için, bu jeopolitik durum daha da önemliydi. Öyleyken biz İkinci Dünya Savaşının dışında kaldık. Ama NATO Bloğuna bağlı kalırsak, dünyanın neresinde anlaşmazlık çıkarsa çıksın, bu bir üçüncü dünya savaşına yol açarsa, biz NATO içinde olduğumuz için, mutlaka o savaşa bulaşacağız.

“NATO İttifakı, bölgeseldir. Ancak, bu bölgede bir anlaşmazlık çıkarsa ve bölgesel çıkarlar gerektirirse üçüncü dünya savaşına gireriz” iddiası tamamen geçersizdir. Çünkü, bir üçüncü dünya savaşını bloklar arasında tümüyle bir savaş olacaktır ve her halde karşı taraf Amerika ile nükleer savaşa girdikten sonra ve Amerika’nın

da bizde tesisleri, üsleri, nükleer başlıkları, silahları bulunurken “Efendim, Türkiye, NATO ittifakı içindedir, o da bölgesel bir anlaşmadır, bu anlaşmazlık ise örneğin Vietnam’da çıkmıştır, ben Amerika’nın Türkiye’deki üslerini, silahlarını, hava alanlarını tahrip etmem” demeyecektir.

TİP Parlamentoda, Cilt 4, Sayfa 376-383